

Bilješke:

- * Referat pročitan na stručnom skupu (u organizaciji Matice hrvatske Koprivnica) u Koprivnici 26. travnja 2003. u prigodi obilježavanja 100. obljetnice rođenja Đure Sudete

Zdravko SELEŠ
Društvo hrvatskih književnika

KAJKAVSKA LIRIKA ĐURĐEVAČKE PODRAVINE

1. POČECI PODRAVSKE KNJIŽEVNE DJELATNOSTI I USMENA (NARODNA) KNJIŽEVNOST

*K*ada govorimo o počecima književne djelatnosti na području đurđevačke Podravine, najuputnije je navesti ono što je o tome pisao Miroslav Dolenc Dravski, jedan od najboljih i najupornijih proučavatelja podravske književne teme. U "Podravskoj grudi", br.2/1980., on kaže: "U koje vrijeme zapravo da stavimo početke podravske književne djelatnosti? Po meni, počeci podravske književne (bolje rečeno: pismene!) djelatnosti padaju u srednji vijek (1334. ima pisanih naznaka o nekim našim, podravskim mjestima). Bilo kakova književna djelatnost (ili pak samo djelatnost puka pismenosti!) odvija se unutar crkvenih zidina, budući da su u to vrijeme crkveni ljudi jedini pismeni i obrazovani. Valja isto tako suponorirati da se u ovim našim kvadrantima bila razvila takozvana usmena (narodna) književnost te za neke narodne pripovijetke, poslovice i druge književne vrste možemo slobodno uzeti starost od jednog tisućljeća. Koliko je ta hipoteza smjela, toliko je i opravdana, jer neki stari oblici u zabilježenim pjesmama upućuju da vuku korijene iz slavenske prapostojbine." Kako je turska opasnost za Podravinu, koja je bilo dijelom Vojne krajine, značila, kao i za najveći dio Hrvatske, smanjenje mogućnosti za onu vrstu civilizacijskog napretka koji rađa kulturno i književno djelovanje, to je, sve do sredine 19. stoljeća, književna riječ u Podravini usmenog karaktera. Zbog toga je vrlo značajna djelatnost sakupljača i zapisivača koji su od kazivača i pripovjedača zabilježili razne primjere usmenog stvaralaštva.

Ovim je prostorima prokrstaro dr. Vinko Žganec, a i drugi sakupljači, a od domaćih je interes za usmenu književnu baštinu već u 19. st. pokazao ilirac Ferdo RUSAN, a u 20. st. Virovci Pero LUKANEC, prof. Franjo Viktor ŠIGNJAR, dr. Josip ŠIROKI, etnomuzikolog Franjo ŽIDOVEC iz Đurđevca, prof. Petar GRGEC iz Kalinovca/Batinski, slikar Josip TURKOVIĆ IZ Đurđevca, Željko KOVAČIĆ iz Podr. Seseva,

etnomuzikolog dr. Ivan IVANČAN iz Molvi i neki drugi, a posebno valja istaći rad Miroslava DOLENCA DRAVSKOG, koji se sastoji od mnoštva zapisa i tonskih zapisa najvećim dijelom objavljenih u obliku radio-emisija, ali je tek u neznatnoj mjeri dostupan u tiskanom obliku te je u tom smislu najcjelovitije izdanje knjiga mr Smiljke Janaček-Kučinić "ZEMLJE PODRAVSKE GLAS" (Đurđevac, 1985.) i ono može poslužiti kao osnovno polazište i izvor podataka o kazivačima, sakupljačima i korpusu usmene narodne književnosti na području đurđevačke Podravine.

2. KNJIŽEVNE PUBLIKACIJE I ČASOPISI

Za svaki je književni život od presudnog značaja postojanje književnih grupacija, a prije svega mogućnost redovitog objavljivanja u časopisima ili stalnim književnim publikacijama. O tome, na već spomenutu mjestu, Miroslav Dolenc Dravski kaže: "Ne može se Podravina hvaliti ni književnim kontinuitetom, pojavom pojedinaca ili većih grupacija u određenom povijesno-književnom slijedu. Kad povjesničar književnosti pokušava napraviti kakvu-takvu tabelu književnih pojava u panonskom regionu, mora na svoju veliku žalost, ustanoviti da se u toj tabeli neće naći veliki broj imena, a osim toga zaključiti nam je da se rijetko koje ime razvilo do kraja." Dakako, osnovni je razlog tome upravo nedostatak časopisa i publikacija, što će se ponešto popraviti tek u posljednja dva-tri desetljeća. S obzirom na povezanost s Koprivnicom, razvoju književnog života na đurđevačkom području pomažu i publikacije koje izlaze u Koprivnici (prije svega "Podravski zbornik"), ali je najznačajniju ulogu u tome odigrao časopis "Podravska gruda". To je prvi književni časopis koji izlazi u Đurđevcu. Od 1980. do 1982. godine Književna sekcija KUD-a "Petar Preradović" izdala je 12 brojeva (dva dvobroja) "Podravske grude", časopisa za književnost i kulturu Podravine. Djelatnost Književne sekcije i časopis oživjeli su književni život Đurđevca i okolice. Oko časopisa, kojeg je kao glavni urednik uređivao mr Antun Šimunić, a o likovnom uređenju brinuo najprije i u većini brojeva slikar Josip Turković, okupili su se autori s đurđevačkog, ali i šireg podravskog područja te je tako u sinkronijskom smislu stvoren tzv. "đurđevački književni krug", čiji su ga pripadnici, proučavanjem rada prethodnika i interesom za književnu baštinu zavičaja, pretvorili u sinkronijsko-dijakronijski termin.

Još u vrijeme izlaženja "Podravske grude", u Đurđevcu je izašlo i nekoliko brojeva glasila đurđevačkog esperantskog kluba, koje je pokazivalo interes za književnu problematiku, da bi kasnije, 1988. - 1990., izašlo 12 brojeva časopisa za književnost i kulturu "Koko". Časopis, kojeg je uređivao prof. Zdravko Seleš, a kao prevodilac se istakao Josip Pleadin, donio je čitav niz zapaženih prijevoda iz hrvatske književnosti te prijevode iz drugih literatura i originalna djela na esperantu, pri čemu je likovno uređenje pratilo izlagačku aktivnost Galerije "Stari grad", popularizirajući tako podravsku likovnu umjetnost.

90-tih su u Đurđevcu izašla i tri broja "Đureka", revije koja je kroz humor i satiru, ali i s pokojom ozbiljnom notom, obrađivala suvremeni život Đurđevca. Činila je to, uglavnom, dosta zapaženo i u Đurđevcu i izvan njega, književnica Božica Jelušić.

3. ĐURĐEVAČKI KNJIŽEVNI KRUG

Kad se govori o književnosti Podravine, obično se spominju tzv. koprivnički i đurđevački krug, s tim da ima nekih preklapanja budući da su neki autori djelovali i živjeli u oba područja. Đurđevačkom književnom krugu pripada šezdesetak autora, pretežito pjesnika. U korpusu hrvatske književnosti od ovih

autora značajniji su trag ostavili i šire su poznati antologijski pjesnik ilirizma PETAR PRERADOVIĆ; suptilni pjesnik ĐURO SUDETA, koji je učiteljevao u Virju, a u posljednje vrijeme pozornost i povjesničara književnosti i čitatelja privlači njegova izuzetna pripovjest "MOR"; književnik socijalne orijentacije, "pjesnik poniženih i uvrijeđenih", jedan od rijetkih romanopisaca na podravskim prostorima GRGUR KARLOVČAN; prvi hrvatski haikuist DUBRAVKO IVANČAN (Molvarec, rođen u Krapini); MIROSLAV DOLENEC DRAVSKI (Novo Virje, 1937. - Zagreb, 1995.) svojom poezijom za djecu i kajkavskim stihovima; a od živućih posebno se ističu teolog i pjesnik IVAN GOLUB, koji u poeziji duhovne orijentacije progovara najčišćim lirskim glasom među suvremenim hrvatskim književnicima, kao što je to učinio i u svojoj kajkavskoj knjizi "Kalnovečki razgovori" i BOŽICA JELUŠIĆ, kao jedna od najcjelovitijih književnih ličnosti u Podravini, koja je visoke umjetničke standarde dosegla i u poeziji na književnom standardu i u kajkavskoj poeziji, a visoko mjesto zauzima i kao putopisac, novelist, esejist te likovni i književni kritičar.

Značajni su još i ilirac Ferdo Dragić RUSAN (Pavlin Kloštar/Pavljanci, 1810. - Bjelovar, 1879.), povjesničar književnosti FRANJO FANCEV (Virje, 1882. - Zagreb, 1943.), pučka pjesnikinja i istaknuta članica pokreta braće Radić MARA MATOČEĆ (Đurđevac, 13.10.1885./ili Đelekovec, 9/12.9.1886./- Korijska, 08.5.1967.), književnik i književni kritičar kršćanske orijentacije profesor PETAR GRGEC (Kalinovac/ Batinske, 15.2.1890. - Zagreb, 22.8.1962.), pjesnik ĐURO RAŠAN (Novigrad Podr., 1912. - Koprivnica, 1983.), prozaik MATO KUDUMIJA (Đurđevac, 1914. - 1997.), pjesnik i novelist IVO PIŠKOREC (Đurđevac, 1919. - 1969.), novelist STJEPAN KRČMAR (Virje, 1920. - Zagreb, 1990.), pučki pjesnik ĐUKA TOMERLIN PICOK (Đurđevac, 1926.), SLAVKO ČAMBA (Đurđevac, 1930.), prevodilac, novelist, aforist VLADIMIR MILAK (Novo Virje, 1932.), tekstopisac i pjesnik kajkavskih popijevki DRAGO BRITVIĆ (Pitomača, 1935.), pripovjedač MARTIN MIHALDINEC (Batinske, 1937.), književnik i urednik časopisa "Podravska gruda" (1980.-1982.) ANTUN ŠIMUNIĆ (Đurđevac, 1948. - Zagreb, 1993.), pjesnik VLADIMIR MIHOLEK (Đurđevac, 1962.), pjesnik, esejist i proučavatelj podravske književnosti ZDRAVKO SELEŠ (Đurđevac, 1962.), pjesnik VELIMIR PIŠKOREC (Đurđevac, 1966.) i mladi autor znanstveno-fantastičnih priča DANILO BROZOVIĆ (1979.).

Neki opusi još očekuju proučavatelje i valorizaciju, kao što i neke zanimljive ličnosti zaslužuju daleko više pozornosti. To su prije svega utemeljitelj kazališta u Virju 1852. g. Ferdo RUSAN, pjesnički opus i kritičarski i ini rad Petra GRKCA, znanstveni rad Franje FANCEVA, scenski radovi Franje Viktora ŠIGNJARA, književna djela za djecu učitelja Martina FUČKA, opusi Đure RAŠANA, Mate KUDUMIJE, Ive PIŠKORCA, Stjepana KRČMARA itd. Naravno, to uključuje i potrebu za daljnjim praćenjem i produbljivanjem poznavanja stvaratelja čiji su opusi značajni na nacionalnoj razini.

4. KAJKAVSKA LIRIKA

Kada govorimo o kajkavskoj dionici, mada u širem podravskom kontekstu imamo uzor Frana GALOVIĆA, a zatim i Mihovila Pavleka MIŠKINE, prvi koji ozbiljno* pjeva na kajkavštini je, inače socijalno inspirirani, GRGUR KARLOVČAN, koji prve kajkavske pjesme objavljuje u zbirci "LICE DANA", 1940., nakon štokavske zbirke "Sunce nad ravnicom" (Đurđevac, 1933.) i romana "Natopljene brazde" (Zagreb, 1939.) Radi se, međutim, o tek nekoliko pjesama, od kojih se najčešće navodi* pet pjesama koje čine hommage Franu Galoviću (*Prolog, Pramalet, Leto, Jesen i Zima*) i zapravo su i "ispletene" iz galovićevskog materijala.

Najboljom od tih pjesama posvećenih *PESNIKU PRESTRELENOGA SRCA* čini mi se "Prolog", a uz nju vam nudim još jednu Karlovčanovu reprezentativnu pjesmu u kojoj se vidi njegov tipični doživljaj života - želja za pravednijim i boljim svijetom.

RUKE NAŠE

Ruke nam nesu naši stari dali
kaj bi vsele od dela
na dve pišive rali.

Ruke bi naše i štele i smele
grliti veselje, i bajse, i sneje;
pajdaše bi ove ruke
na nebo odnele.

Ruke bi naše i štele i smele,
života ovoga
drugač bi počele:

kaj ne bi Podravina bila samo podrtina,
nego i radovanje,
pošćenje i svetkovina.

PROLOG

Pak je dozrela jedna jesen.
Vu suncu diši sadje
I čkomi i vene cvetje:
Vu suncu i srcu dozrela jesen.

Dozrela jesen - diše bregi naši,
Spi jabuka žuta, spi dunja i breskva;
Vu rosi sunca grozdi kak mački spe,
Vu suncu srca kapi rosne blešče.

Vu srcu nositi se to teško i drago:
Se radosti i zuge naših bregov,
Popevke tužno - vesele, podolja i paše
I tenje grbave grbavih naših domov.

Se to v jesen zori, kak jesen.
Vu veliku zlatnu popevku zanesen,
Slažem breskve, grozdje i listje zlatno.
Kak orgulje svetečne žbreni vu meni jesen.

I ti, vu takvu jesen
Nosil si pregršč zlatnoga listja,
Al' nesi stigel i nesi mogel: -
Srce celo za kuglu si zmogel.

Ruka je Tvoja, kak grana frtgrena,
Na našu zemlju opala;
Zemlja je dugo, dugo drhtala
Od tuge, od rata, od teškog topa je drhtala.

Tvoj jotec gledel je dugo prazne liste
Vu koje si srce i brege naše deti štel.
Nesi dospel: rat je i pesme i srce zel,
Pak bi na čiste liste padale suze čiste.

Ali tvoj jotec gruntaš, težak i muž,
Ne zna za suze, za plače i za narikače:
On zna za muke, i znoj, i nade . . .
Neje vučen, ali da živeti treba - to znade.

To znade:
Da v srcu bi žbreneti samo pesme smele,
A ne kletve, kugle i šrapnele.

ĐURO RAŠAN se na književnoj sceni pojavio štokavskom zbirkom "LIRIKA" 1932., 1943. objavio je kajkavsku zbirku "PESME KAK KAPI", a 1944. zbirku "NA BESKRAJNIM PUTOVIMA". Pisao je i na međunarodnom jeziku esperantu, a bavio se i etnografijom i proučavanjem kajkavskog govora rodnog Novigrada Podravskega, ali je u širem okruženju ostao nepoznat, a ni u Podravini njegovo djelo nije dobro poznato niti publicirano. To bi svakako trebalo ispraviti budući da je nekolicini njegovih pjesama svakako mjesto u kajkavskim antologijama, pogotovo uzmemo li u obzir vrijeme njihova nastanka.

PESME KAK KAPI

Kak znoj težaku, kak krv junaku, tak
Kapljo - kap po kap - pesme z mega pera,
Prav rečeno, z mega srca. Kapljo, kapljo, i
Navek ži je srce puno mal se ne preleje.

ZDIGNI SE MALA RUŽA!

Pramalet je na peru donesla lastovica
I s pera ji je na polja opala.
Sad vu zraku popeva ta drobna ftica
I budi ružu,
Koja je dugo pod snegom spala:

- Zdigni se, zdigni, mala ruža,
i cveti nad grobom našega muža,
koji truden i zmučen vu ratu je pal.
Zadiši zemlju crnu, prokljetu,
Diši mu barem na onom svetu,
Kaj mi bo leže vekivečno spal.

Vu moje srce navek teče kak Drava nekaj
Drago, nekaj domorodno, ze sejo polj, z goric,
šum, z jarkov, z mlak, i od sakud...

Bože moj, se je tu doma pesma!
ŠTRIFOM SEM ŽOKOGA ČEMERA PUN

Štrifom sem žokoga čemera pun.
Čemer se dalje na čemer zleva...
Ne čudo, kaj čemer vre teče vun
I z žokoščom mi pesme zaleva.

Itak, ispod crne čemera žoči
Istinska radost živega čoveka
Negda pobegne, brbučne i skoči-
Ni čemer ju ne mre sasiti do veka-

Te makar retko, kak f slane zrnje,
Ponegda se rascvete i moje trnje!

REQUIEM KAJKAVSKOMU GOVORU

Sic transit gloria kajkaviana!
(POKOJ KAJKAFSKOMU GOVORU

Tak preada kajkafska slava)

Sladek kak čmelski med, ostavjan kak zajčev drek
Guraveš, bledeš, seneš, veneš, nastaješ pomalo
Nagrizan, podjedan, flikan, zascavan prezvalo,
Durjen, švanjen ter skriven kak masni flek
Ti - naš kajkafski govor.

Mi - tvoji zadnji, bedasti kajkafski ftički -
Mi jošće žifkamo šturčoč vre ofurjeno zelje
Tvejo reči, a drugi nam se za pleči krevelje:
"Hurmaki hurmasti! Vi skrsli Kristijanoviči!"
Naj to i bo naš lovor!

Makar ravno v joči gledimo i tvu i svu smrt,
Mislimo, da nas kajkafska pesma vun z jame sneme,...
A vu to kak pavuk kobaca k nam skranje vreme,
Pod tebom, pod nami spoda brzo crn runče krt -
I tebe i nas čaka pomor!

Vre sad nas retko što sluša, razme, prizna i zna.
Za leto ke i stebom i z nami bo poſe kvit!
Od sega tkanja tve slatke reči ne bo ni nit!
Od naše knjig da bar ostane koj listek, koj pra!
Requiescat kajkafski govor!
(Počivaj kajkafski govor!)

Čini mi se da je ovdje nemoguće ne spomenuti i pjesničku zbirku PETRA GRKCA "BIJEG U DJETINJSTVO", koja je nastala za njegova tamnovanja u Lepoglavi, nakon čega mu je i oduzeto pravo javnog istupanja, te je njegovo djelo s oko 700 bibliografskih jedinica kritike, povijesne publicistike, studija iz narodne književnosti, ratne memoaristike (1.Svj.rat), kratki roman "Gospodin Rafo", a i ono što je nastalo nakon 1945. danas uglavnom nepoznato širem čitateljskom krugu. I mada je 105 objavljenih, od 255 soneta spomenute pjesničke zbirke, pisano na štokavskom standardu, vrlo su interesantni umetnuti glasovi, citati onoga što su govorili otac, majka ili tko drugi, koji su, naravno, na kajkavskom narječju.

LXII.

Ja mislim: ptice nama hranu krađu.
No kad to ocu jednom kažem glasno,
on mene uči: "Sinko, neje časno
tak govoriti. Si težaki znadu,

da hraniteli mi smo celog sveta.
V našem prirodu del je i za druge:
za činovnike, bokce i za sluge,
pak i za ticu, koja zrakom leta."

Ja očev nauk slušam, pa još više
sa prirodom mi svaki dašak diše:
ja ljubim ptice, zečeve i srne,

od neke slasti sva mi duša trne.
Kroz prozor s čežnjom oko u svijet viri,
a šuma ruke prema meni širi. *

DRAGO BRITVIĆ je umjesto zapostavljene pozicije pjesnika-inelektualca izabrao drugi put i afirmirao se pišući tekstove za uglazbljivanje, pri čemu su neke njegove pjesme stekle popularnost i afirmaciju u obliku šansona, a neke kao kajkavske popijevke. Bio je među osnivačima Krapinskog festivala i njegov prvi direktor (1966.-1971.) Objavio je zbirku pjesma "Bože, čuvaj Hrvatsku", 1992. u kojoj su i kajkavske

pjesme te je koautor u dvije pjesničko - grafičke mape. Vrlo je uspješan i kao sudionik zelinskih recitala i mogući su različiti izbori iz njegova opusa.

OKO JENE HIŽE NAVEK TIČI LETE

I tebi su steze trudne i daleke,
celu noć buš išel, dragi moj pajdaš,
videl budeš vrbe prignute znad reke,
budeš čul kak zvezde padaju med šaš.

Oko jene hiže navek tiči lete,
kresnica na coklu celu noć blešči,
tam te bude zamla zibala kak dete,
tam v zelenoj zipki domovina spi.
Videl budeš zvezde, tiče kak se pare,
kak se k mladój jalši stišče glogov grm,
a klanec, kak kača, na zelene šare,
kak da v nebo vodi, tak je lep i strm.

Al nemoj mi reči da zabadav iščem,
da je se to vmrlo, da vre nikog ni,
jenu slanu zvezdu spusti na dvorišče,
pak si zapopevaj, morti se zbudi.

Oko jene hiže navek tiči lete,
kresnica na coklu celu noć blešči,
tam te bude zamla zibala kak dete,
tam v zelenoj zipki domovina spi.

DRVENA POPEVKA

Ti imal si ruke kak koruna trde,
od rastovih žulov si fasuval žule.
Još sesvetske šume se na tebe srde
al furt su popevke se z verštata čule.

Z ti ruk sem i naščil kak su puti
od brestove kore do kore kruva.
Kak stoput se zgrne i stoput se zgruti
ta melja kaj jemput se skuva.
Drvene sem škole študiral. I brige
na drevu sem grejal, kak prste smrznjene.
I prešel sem zime i druge kaštige,
a z menom su išle popevke drvene.

El foringa došla? A pevci još spiju.
Doneseš z pijaca kupovne kolače.
I sad me još navek, kak negdar budiju
i čujem ta kola kak voze kotače.

Drvena je zipka, drveni su križi.
Vse drugo mi dojde da stoput preklenem.
Al onda se vrnu, kak pocek na hiži,
kak vrata otrpta, popevke drvene!

IVAN GOLUB jedan je od najfinijih glasova hrvatske lirike posljednjih desetljeća. Rođen u Kalinovcu, 21. lipnja 1930., svećenik, doktor teologije i jedan od najuglednijih hrvatskih teologa; predavač na raznim sveučilištima diljem svijeta (Pozvani profesor na Papinskom orijentalnom institutu u Rimu. Gostuje predavanjima i referatima na sveučilištima u Heidelbergu, Beču, Genovi, Milanu, na Yale University, Harvard University. 1981. drži predavanje u Sovjetskoj akademiji nauka u Lenjingradu.) Član je Društva hrvatskih književnika, Društva hrvatskih književnih prevodilaca, dopisni član Austrijske akademije znanosti u Beču, član stranac Talijanske književne akademije Arkadije u Rimu, pravi član Akademije Tiberine u Rimu. Član Međunarodne teološke komisije u Vatikanu. Uz teološki rad, posebno su mu značajna znanstvena istraživanja o Ivanu Paštriću, Juliju Kloviću i Jurju Križaniću.

Objavio je desetak zbirki pjesama, od kojih dvije na latinskom jeziku, te mnoštvo teoloških knjiga, a kad se radi o kajkavštini središnje je Golubovo djelo zbirka pjesama "KALNOVEČKI RAZGOVORI" (1979.), koja nastaje 70-tih godina te je pjesme odmah zapazio i njima se oduševio Miroslav Krleža. Golub kasnije nije objavio ni jednu isključivo kajkavsku zbirku, ali i dalje nastaju pjesme i na kajkavštini te je i jedan od laureata pjesničkih susreta "Ča, kaj, što" u Selcima na otoku Braču (drugi kajkavac, nakon B. Jelušić).

Pemo po zvezdarkaj
na trijokralski post navečer.
Kupimo papera,
narišemo zvezdu,
z meljom ju na obič od sita prikeljimo
i z oljem kaj se bu svetila namažemo,
sveču v zvezdarku denemo.
I jenu v žep?
I dve v žep

* * *

da nam ne sfali,
pemo do cirkve
i v Dolni kraj.

Bumo od obloka
do obloka bežali...
I "Čestit Svetu"
popevali.

I novac bumo dobili.
I čurek i kašnakov.

Pemo po zvezdarkaj.

* * *

Ivina, Ivina,
Jantunina mi je povedal
da si denes za pločom stal.
Na remence te zesečem.

Vučitelka su nas terali
kaj bi po gospocki govorili.
Ivina Mlinjaričev, Naco Grkčev,
Štefina Goričkov i Ruža z Gred,
Bara Karlovčanova i dečki Matičini
došli su pred učitelku i prosili:
"Molim, gospođo, pisalicu!"
Dok sem ja došel pred učitelku rekel sem:
"Ja ne bum nigda po gospocki govoril!"
Nesu mi dali pisalicu,
Sterali su me za ploču stat;
Nek se predomislim.
Si su čarajskali s pisalicom po pločicaj,
učitelka su s kredom po ploči cvileli,
ja sem fort za pločom stal.
Majka, najte me biti, noge me bole!

iz "Kalnovečkih razgovora"

V GORICAJ

V goricaj.
Sunčece greje.
Polne zvoni.

Pape nema v trsju,
ni šprice na pleče.
Dečok ne pita:
"Papo, gda bumo slanine jeli?"
I Papa mu ne vele:
"Dok polne odzvoni."
I dečok z starem lancom
ne nabija po vrate od kleti,
i ne beži v trsje:
"Papo, je l' ste čuli,
polne je odzvonelo."

Nema više ni međaša Lugarevoga.
Njijove gorice su
četiri gazde kupili.
samo lepi pisani leper leti..

Ali Mato Golubov lagve slaže
i Ivok mu njegov pomaže.
Blizo je sveti Mialj.
Grozdje veli: Buš me bral.
Otrgel sem si jagodu z grozda.
Pavuk se niše na niti.
Leper se je nagledal
Kaj ja to pišem
i otišel.
Budrovec - f kleti Golubovoj, 24. rujna, sunčan utorak

RAZDRL SE JE

Pak je od maloči bil f teru.
Samo je išel, samo išel.
Dragi Bog je jemput rekel:
"Dosta je."
I pozval ga k sebi.
Razdrl se je Mato naš.
Kalinovac, Badnjak

BOG SE VESELI

Vidiš, Luka se Golubov veseli glivi mrazovki
koju je Cila donela.
Naco Šokčev se veseli cucku
kojega je naranil.
A Bog se veseli Naci i Luki.
A je l' i glivi i cucku?
I meni?
Kalinovac, 25. rujna, sunčana srijeda

* * *

S obnovom interesa za kajkavštinu 70-tih godina možemo povezati i djelovanje nekolicine pjesnika koje, na neki način, možemo svrstati pod pojam "pučkih pjesnika". Tu se posebno ističe Đuka Tomerlin Picok te Ana Bogat (Molve, 1932.) i Pero Petričec (Virje, 1935). Oni se aktivnije javljaju nakon osnivanja Književne sekcije KUD-a "Petar Preradović" u Đurđevcu i pokretanja književnog časopisa "Podravska gruda" (12 brojeva - 1980.-1982.). Oko časopisa okupili su se autori s đurđevačkog, ali i šireg podravskog područja te je tako, u sinkronijskom smislu, stvoren "đurđevački književni krug", a proučavanjem rada prethodnika i interesom za književnu baštinu zavičaja on je pretvoren u sinkronijsko-dijakronijski termin. Tu se pojavljuju još i IVAN GOLUB, MIROSLAV DOLENEC DRAVSKI, VINKA PAVLEK, (Slapovi Krke, 1943.), MARTIN LEBINEC, (Budrovec, 1945.), ANTUN ŠIMUNIĆ, LUKA BELOBRK, (Kalinovac, 1951.), BOŽICA JELUŠIĆ, ŽELJKO KOŽARIĆ, (Virovitica, 1954.), MARIJA MARINOVIĆ-REĐEP, (Đurđevac, 1955.), BERNARDA (VARGA) BABIĆ, (Koprivnica, 1955.), DRAŽEN ŠVACO, (Đurđevac,

1960.), ZDRAVKO SELEŠ, VELIMIR PIŠKOREC, dok se Marica Hasan (Đurđevac, 1939.), Ivan Jaković (Molve, 1962.) i Vladimir Miholek, kao i neki drugi, javljaju kasnije.

MIROSLAV DOLENEC DRAVSKI jedan je od najpopularnijih suvremenih kajkavskih pjesnika, mada zapravo nema zbirku isključivo kajkavskih pjesama (iako je 1974. u zbirci aforizama "Uštipci" objavio i kajkavske pjesme) i zapravo je nedovoljno radio na vlastitoj promociji i priznanju. Dolenec je živio poluboemski, ne mareći za građanske konvencije i pravila i zbog toga mu je književni rad (i novinarska publicistika na području, prije svega, skupljanja narodnog blaga) bila više težak rad, negoli birana pozicija na kojoj se može dotjerivati i pisati za probrane znalce. Naime, većina je Dolenčevih pjesama nastala za dječju publiku, koja uvijek rado recitira na raznim recitalima i u raznim prigodama o tom njegovom "Ljekovitom doživljaju djetinjstva" (pj. zbirka iz 1994.) Za zbirku "Zagovor zemlji" (1992.) nagrađen je i nagradom "Grigor Vitez", a devedesetih je godina postigao afirmaciju i popularnost na recitalima kajkavskog pjesništva, a kako je jedan od najnagrađivanijih pjesnika na recitalu "Dragutin Domjanić" u Zelini, stalna nagrada publike nosi njegovo ime. 1996. izašao je u Virju izbor iz Dolenčeva rada u knjizi "Životni vrtuljak".

Dolenec je poznat prije svega kao pjesnik Podravine i djetinjstva, slikovitog, s natruhama zaboravljenih navika i običaja, svježih slika i ideja i humorističkim otklonom od patetike, a u "odrasloj" poeziji posebno ga odlikuje jedna crnohumorna nota u kojoj pjevajući o općem ili podravskom čovjeku, tešku životu, progovara osobniji Dolenec, jedno biće duboko povrijeđeno prijevarama i lažima života, jedan od onih koji bi ujevičevski mogli uskliknuti "O Bože, Bože sjeti se/ svih obećanja blistavih/ što si ih meni zadao!"

MOJA PODRAVINA

Krov do krova
je narendan -
paprika na koncu!
Lešči mi se Podravina
kak vedrica v soncu.

Diši šuma, diše brazde,
korenje i loke.
Prigrinja me kraj moj
k sebi,
kak mamine roke.

Čez ravnice,
prek mekot
curi pot
bel
kak bela melja.
Od goric
prek šenic,
prek i šikarja
i mrtvic
vzdož nuz Dravo pelja.

Hiža k hiži glavo svojo
prigiblje, prisanja.
Gori v zrnju, švasti v senu,
žveni v znoju, kipi v grozdju,
trepče moja Podravina
kak krušna struganja!
Tak bi rada,
tak bi rada
mazil lica tvoja!
Tak si lepa kak je čudo,
Podravina moja!

KRPARIJA

Čovek je jena
krparija i drparija.
Stara krama,
zmešarija,
sleparija.
I bedarija.
Obločec vu svet.
Zdruzgani cvet.

Čovek je sega pomalo,
ničesa preveč.
Čovek je malo melje, malo solji,
col smeha, tri rali greha,
malo sušic,
malo mušic, ščapec svetla,
plasnica kmice.

Za srce stimulator.
Jočalje, štaka, tablete.
Smeh - ligament.
Plač i drevena soza -
obična celuloza!
Truc, grč i bes -
zrel si za les!

A da ti ne bi se svoje
znotrešnje bokčije,
mentalne kaverne i mrtvice,
se svoje Nekej i Nikej,
se svoje Kak-Tak,
se svoje Bi i Ne bi,
se svoje Kak mi je - Tak mi je,
se svoje Čas zima-Čas vroče
pokazal,
bo rejši sa lica
od vuha do vuha,
od vuha do pete
smehom naličil
i z besom namazal.

Čovek je drparija,
krparija.
Čovek je kak Bog.
Čovek je Nekej i Nikej.
Drobni kukčec!

NAZAJ NE MOČI

Postija čez šumo se smicam kak tat
i slušam koncerte primadone žune,
maestra štigleca, virtuoza škvorca.
Vu meni žvrgolje harije sanic i grlic.
I sraka z plota me šimfa i špota -
drži me za šufta i pravoga norca.
Se nešče je zvozljal kaj nemrem se znajti
i mira si nemrem ni pokoja najti.

Kaj biló je lepo, nigdar se ne vrača.
Stezam so od mehnja mustači narasli.
Si smehi deteči i jognji so vgasli.
Nešče je spreplašil se ftiče nam drage,
zništil tace v pesku i obrisal trage.
Nit čuti je smeha, nit čuti je plača,

a mesto brušpana koprive se prče,
šlajeri od trnja i žotoga drača.

Nemam se kam vrnoti. I pokej bi se vračal?!
Se naše igračke so nekam zatepli.
Kam so je poskrili, na kam so je deli?!
Se naše smehe so žiški spojeli,
se skrižali pote, se konce spomeli.
Se senje deteče je veter podrapal,
po svetu razlekel, raznesel, raspačal.
I se još nekek bi mohlo se zajti,
da mira si , počinka bar moremo najti,
da skula stara zaceleti oče,
da beteg ne kopa, ne vrta, ne kljuje:
zutrašnjica plaši, fčeranjica truje.
Kej bilo je lepo, v žalost se obrača,
kaj vgodil si nesem, stojastruko se plača.
Ne iti za naprv, a kam bi se vračal?!
Z mukami trpljenje vekšemi naplačal.
Se terhe,gorčine ne moči trpeti.
No kam bi ve se bom, no kam bi se deti?!
Mučim se i švicam kak zdruzgana kača -
pun kmice i mulja, betega i drača.

Se grize me, muči i got mi se stišče,
a skula na duši me žge i peče
i nikak, baš nikak zarasti mi neče.

Dok življenje nođa, pobiraj i grabi.
Modri hitro kupe, oklevajo slabi.
Kaj vgodil si nesi - to zgubljeno se je.
I se je fkanljivo - i muke, i senje.
I nikej kak ljubav žilavo tak neje,
kak železje žmeka - zdeni te i greje,
i nikej tak nema globoko korenje.
So dušo ti zdraplje i muke poseje -
se boli te, peče. I nikej ti neje.

Al' vreme je jakše - i doje i preje.
Se vreme opere. I soza zaleje.

DUKA TOMERLIN PICOK jedan je od najaktivnijih autora na ovom području. Od prve zbirke pjesma "Pusto živlejne", objavljene 1979. godine, objavio je desetak knjiga poezije i proze na đurđevečkoj kajkavštini ostvarujući u svojim proznim knjigama spoj etnografskog i pripovjednog, a to prenosi i na dio poezije, koja je stoga često deskriptivna.

OČU GLOGOVOGA

Drščem na soncu
Tobože ftruc
Pokriti se nemam ščem
Obesni vrešče
Mrak mi je opal pred joči
Nišče nikomu ne veruje
Ruši se nebo
Poškliznol sem se i copil
Na rzgaženi raček -
Kosi sušica
Krv v žulnato plujo
Bankrot je tu
Vedi rasprodajo imajo
Sa bi imovina pod novet stala
Ni duplera nema
Les je preskup
I kaj če
Grobari v naprv naplačujo

Ali
Ipak nade ima
Pod plotom je najjeftineše
A trnja sigde bote našli
Š nega mi križa napravite

ANA BOGAT tek je 90-tih objavila dvije zbirke kajkavskih pjesama, a prije se javljala u raznim publikacijama.

MAJKIČINE ROKE

Od sonca zežgane,
od dela našuljane,
Za se nas delale,
sem milošče dale,
Se nas prigrinjale
Nigdar zabljene majkičine roke mile.

od vetra spucane,
od boli sfrkane.
i prele i tkale,
nigdar miruvale.
dok so žive bile.

Kak krv kipeče, kak oluja grmeče
Te reči koje klenu i mole, javčo i jučo
Koje žgo se od reda , koje brenče, kaj
cinkuš zvone

Kak jež skeče, kak betežno dete vu vročice
vrešče

Te reči koje se vjognu kak železo kale
Reči žveplene, cundrave, kaj canjek rijave
Reči kak zemla žmeke , goste kakti crna
živinska krv

Reči kak telo samoživeče
Mi te reči masnotopeče kipeče živocvileče
grešnogoreče

Nigdar nikomu za nikaj na svetu ne bomo
dali

Jer one so se kaj smo do sad imali
I dom naš i žene i deca i jotec i mati
S temi rečjami koje so sa naša sreča
Koje so celi život naš
Mi smo se vazda morali rastati
Je I za navek je I za navek
Gologusci , čerevokrolci, bestrički bogci,
hahari i puntari

Je I za navek bomo to morali ostati
Mi koji ftuđine doma svega nemamo ni
peči

Mi koji se nemamo ščem pokriti ni kam
leči

Mi koji moremo samo na golo zdeno zemlo
sesti

Il si stoječki na brzino nekaj pojesti
Mi samo sebe i svoje reči imamo
Masnotopeče kipeče živocvileče grešnogoreče
Reči kak rana boleče
Kak katran piščeče
Kak bog čkomeče

KAJKAFSKI SPLEEN

Misel je moja kak grana ftrgnena -
Na nite visi, bezdan je crn pod nom;
V glave mi blesiče zvezda jognena,
Struja mi drma sakojom kotrigom.

Glava mi je kak moždar žmeka.
Još se ne dam, prebolel bom rane!
Kak gnoj curi mi misel daleka:
Aberratio mentis humanae!

Megleni akordi spleena žvene mi f svesti -
Je l me to angel ili pak vrag k sebi vleče?!
Miserere čujem, potlam glas blagovesti;
Preklinjanje i psalem sad nazmence teče.

MARIJA MARINOVIĆ- REĐEP bila je književno aktivna u vrijeme "Podravske grude", da bi se prošle (2002.) godine prvi put javila knjigom memoarske proze iz djetinjstva i mladosti "*Ulica jorgovana*", u dvojezičnom štokavsko - kajkavskom izdanju.

PODRAVINE

Ako se vrnem,
to bo zato
jer nemrem zabiti
kak bobna kiša i švasti veter
po prazne mekotaj

ni kak se pod noč zvonec razleva
i kak nigde zime neso dokše
ni beleše
ni čisteše.

Ako se vrnem,
to bo samo zato
jer nigde nebo neje tak nisko
i med nami
kak tu
i jel nišče nema takovo Dravo,
veliko, modno i zločesto.

I dak mi nečija tuđa roka
srce zmužđe
to bi znal samo goli strnjak
i prazno kukuruzinišče.

BOŽICA JELUŠIĆ jedno je od najznačajnijih pjesničkih imena kajkavske književnosti uopće. Za svoj književni rad višestruko je nagrađivana (Sedam sekretara SKOJ-a, Maslinov vjenac Baštinskih dana poezije, više nagrada Zelinskoga recitala kajkavske poezije, Nagrada "Fran Galović" za djelo zavičajne tematike, Nagrada Pasionske baštine i dr.). Pjesme su joj prevedene na nekoliko svjetskih jezika. Zastupljena je u tridesetak hrvatskih i svjetskih antologija.

Svoj književni (pjesnički) rad započela je na štokavštini, objavila nekoliko zbirki pjesama, putopise, zbirku eseja "Herz desetka" (1985.), među kojima se nalazi i kajkavski esej o poetici Frana Galovića. Iste godine izlazi joj i prva kajkavska zbirka "Meštri, meštrije", 1993. izlazi zbirka "Jezuši", a 1997. "Noćna steza". zastupnica je krležijanskog pogleda na jezik kajkavske književnosti, što znači da se u osnovi naslanja na zavičajnu jezičnu građu, ali da ju nadopunjuje i nadograđuje svim slojevima kajkavske jezične stvarnosti i baštine, stvarajući tako artifičijelan jezik pogodan za visoki artizam. To znači da su joj pjesme brižljivo odnjegovane, bogate slikovitosti i metaforike, melodiozne i ritmične i da ih nudi i kao dokaz o komunikativnosti i artistskim mogućnostima kajkavštine.

Želeći pokazati da se uistinu radi o izuzetnoj pjesničkoj ličnosti za ovaj izbor ne uzimam ni jednu od pjesama koje je dr Joža Skok uvrstio u svoju posljednju antologiju, a da pri tom smatram da će izbor i opet na neki način biti antologijski.

MIŠKINA

Ržo konji. Oljenka trepče.

Zdenjava seposud.

V kmici se straha kak kača vleče.

Čovek bi bežal. Nema kud.

Stisnol se v škatulji od reči i krvi.

(V plućima cvete žareči mak).

V lubanji strtoj z belemi črvi

Plaši ga bajkač - copernjak.

"Kaj more čovek zamotan v sukno

od senje, kaj se kak jačmen zlati?

Če mu istinu jezika spukno -

Slobodi more još srce dati!"

"Kaj more čovek koj je vre v grobu?

Od suz, i znoja, življenja i smrti

Stvoriti GRAĐU ZA PRISPODOBU

I potlam stija joči zaprti..."

TO SEM SAMO REČI ŠTEL ...

Ranje je. Kres se na nebu pali.

Paper i olovka opali z ruke.
On spije skvrčen v štali.
Te žmehke reči, popevke žu'ke -

BUDE TO ZUTRA RAZMEL ŠTO?

TRI KRALI

“Tri kralja jahahu z onih sunčanih stran,
tri dara nošahu: mir, zlato, tamjan”.

Tri Krali krenuli su na put za zvezdom goručom,
v otajni njezin znamen zavufani zevsema.
Tri Krali kaj so znali: samo za nemogućom
pričom moči je genoti misel spram Betlema,
gdi rodilo se Dete v krutoj mrzlini pregnanstva:
malahna iskra vu kojoj spi Svetlo čovečanstva.

Tri Krali mudri su bili, magi i vnebogledci,
kaj spoznali so ljubav i samozatajenje,
V prolaznosti i puščini sveta ti pravogledci,
skrbeli so se za ljubav i dušno zveličenje,
I gda su Dete našli v jasliah prostih ležeč
mirluh, zlato i tamjan, pred živu deli su Reč.

Tri Krali so lahko prešli vu nebeske orsage;
kak srečne ribe kruže vu Večnosti; zlatnomu viru,
A krv je opala strašna na Detetove trage,
rastrajali se dani po zemljinomu širu,
Pregnano srce zebe, dok zvone božični zvoni:
gda dojdu, gda zidu, krali kak bili su oni?

JEZUŠ NA SNEGU

za vlč. Ivana Goluba

Na snegu stoji, v stare robače,
bez kepenjka i bez škrljaka,
Bele se na njem seljačke gače;
v žepu droptinje od kukurušnjaka

Cel dan Ga vidim na krumperišču,
zmed stavic, kamari, drevlja i kolja.
Joči ga željne seposod išču,
dok lete zvezdice zverhu polja.

Podnoč je krenul niz put razgažen,
zdenjavu dišuč z punemi plučima,
z droptinama je vrapce pogostil.

V zrak se je digel, lagahan blažen.
Se je razdaval neimajučima.
i sema nam je odjenput oprostil.

SENCA NA PODRAVSKEMI PUTI

Miroslavu Dolencu Dravskomu

Čez šume crlene, čez fajtne baršune,
gdi guščerska koža se lešči zvrh mulja
za hitrom sencom zlatne kune,
dok dravski Te pesek v cipeli žulja ...

Čez sinokoše, ponjave prestrte,
z belem končecom našlingane;
dok joči več vrtajo luknje vu vrte,
kak škrinje starinske, rasključane.

I dalje: v gustiš, tam di se glasa,
štiglec, kos šojka - pisanorepka.
Dolè, do sela gdi još se belasa
megla kak gusta, zgužvana šterka.

A ona skriva kaljavo dvorišče;
koce i koše. Z kukuruzom pune.
I ruka se pruža i v plastu išče
jabuku, lepšu od carske krune.

I ruka pušča v zdenec vedricu,
a voda spere prašinu z nepca,

Onda se v štalu nalukneš, a kmicu
ražari jognjeno joko ždrebca.

Počinka nema... Ve dalje je iti,
po belom putu do rastika.
Tu žiri šepču pod listjem skriti,
i breni breneča jelenska rika.

Pak onda: čez koprive i trputec,
do groblja gdi stoje klimavi križi
Vekovečen Putnik i trdogutec,
si došel k sebi, k svoji hiži?

Se mi se vidi da još si od puta.
Gle, tam Te čeka vrba kuštrava!
I čez šaš plazi lena, rastegnuta
debela kača ... Tvoja DRAVA. Drava!

Vre šepčeš spašen, šepčeš joj ves blažen:
"Z Tebom bi mogel nakraj sveta stiči !"
Cel den tak sediš. Digneš se osnažen
kajti te na pot znova zovu ftiči...

Čez šume crlene, Čez fajtne baršune,
gdi guščerska koža se lešči zvrh mulja;
za hitrom sencom zlatne kune,
dok dravski te pesek v cipeli žulja ...

VELIMIR PIŠKOREC objavio je dvije zbirke pjesama "Ziskavajne steklene bapke", 1988. i "Trinajsto prase", 2000. te studiju o njemačkim posuđenicama u đurđevčkom govoru *Deutsches ehngut in der kajkavisch-kroatischen Mundart von Đurđevac in Kroatien*, 1997. Pokazuje sklonost jezičnim igrama i unošenju modernih i stranih izraza.

V JOGNU

Čkomlenje se v jognu stišče
plušče v krvi zvezdopadi
bogec jopec mater išče
vetra oče jogen mladi
Na vetrišču pepelišče
zgorevina duva žmiga

oblakovje reči drišče
krej jognišča čepi figa

Jogen steče a ne greje
roke ftičeš ledvenica

AN KEINEM FEUER KANN ICH ERWARMEN

Vražji mlinar meljo seje
mesi kruva coprnica
metulec je sel na jačmen

Generaciji koja se u književosti pojavljuje u okviru časopisa "Podravska gruda" pripada i autor ovog teksta ZDRAVKO SELEŠ (Đurđevac, 1962.). Seleš započinje pjesmama na štokavštini, piše i prevodi i s esperanta, bavi se i uređivanjem časopisa za književnost i kulturu na esperantu "Koko", objavio je tri zbirke pjesama od kojih je druga "Noćnik - Noktulo" dvojezična - na hrvatskom standardu i esperantu, a treća, "Elegije Sigismunda Ernušta" (Đurđevac, 1996.), na kajkavštini. Ova knjiga pjesama u prozi nagrađena je Brončanom poveljom Matice hrvatske, a donosi razmišljanja čovjeka koji se određuje spram teških, kriznih vremena, kakva su ona u kojima je živio Sigismund Ernušt, kao i hrvatske devedesete godine, ali i opće čovjekovo propitivanje vlastite uloge u svijetu i životu.

STARI GRAD, V MEGLE

Stari grad đurđevečki, v megle. Goste i debele, nahu-
kane kak seno. Al senokoš neje, niti seno ne suši nišče;
v megli samo žabe regajo navek. Vre jezero let.

I komu je važen renesansni trag bankarov i biskupa
Ernušta, kaj so z dalšine prišli k nam. V megle đurđevečke,
barske, leplive, i Stari grad je samo sena. Makar pevec
kukuriče i blešči se vu višine rajnešna zvezda.

ČUTI JE REČ TURSKO

Čuti je reč tursko. Zurle i talambase.
Videti kak pod kopiti pršči voda i zemla.
Bežati.

Od kiše, dok Picoki pucajo z mužarov,
igrajo se Povesti. Al Povest ne igra; v štorgi
Povesti čovek zgine kak da ga ni bilo ne nigdar.

A i vezda je štorga. I vijor z izhoda.

LAMPAŠONOSEC

Ivanu Lackoviću Croati

Gledim sako večer kak ide čez polje. Z lampašom.
Prek strnjaka. Čez gosti, leplivi mrak. Kam ide? Kaj
išče?

V rasvič, on i dalje nosi svoje svetlo, čez mračni,
okorni svet. Kak god je rajne, i Sonce zijada, čovek
se v mraku popikava, ima rajnave roke, skulava kolena
i raspuknaeno srce. Kam ide? Kaj išče?

VI.

Ufanje?

Za križom hodeći, papere listajoč, f škole
hodeći - se sem spoznal kaj so z ufanja trde
grade podigli, velike mjuke podnesli; Joba,
Judito, svetoga Šebaštijana i tulke druge.
I one sitne gledim, kaj saki den križa nose
kak da se za drugo neso ni rodili.

A moje ufanje?

Trska na vetru.

(iz "Elegija Sigismunda Ernušta")

Vladimir MIHOLEK objavio je tri zbirke pjesama na durđevčkoj kajkavštini: "Zemla pod nofte" 1995. godine, "Z Jezušom f trejti jezero let", 1998. i "Čovek na mostu", 2002. Sve su tri zbirke pjesama na durđevčkoj kajkavštini, a u svoje je pjesme utkao i svoj interes za stare uzrečice i poslovice, postigavši upravo tim zanemarenim a prepoznatljivim izrazima zanimljivost i izražajnost.

SMRT

F iže je kmica
Na stolu sveča
Tejna se šica
Smrt počkomečka

Sveta voda, kupica
Vune soja popeva
Kmica se smica
Smrt se podeva

BELA NOĆ

Povustale iže pod snegom spe.
Se je belo,
Kagdar bi vilane sprestrl.
Mesec se je naklatil nad orejom.
Dremle.
Okolu nega Bog je zvezde posejal.
Z obloka glede zdene ruže
Korake kak škriplo po bele blazine.
Se je pospalo,
Samo žuli i brige sejnajo.
Pevac je sklopantalš peruškami.
Bo se oglasil.

KURAŽNI PODLEZEK

Šumsko grobje.
Nad nim cvili kajnur.
Pobegli so ftiči, srne i kače.
Kak loza obrezana
More trčkov se plače.

Zrezani jaseni i jasje
Kak mrtvikii na vrpe leže
Čkome.
Skompesano blato i kolomije.
Med nimi stoji fruc.

Kuražni podlezek.
Jeden, jedini.

Književni rad DRAGUTINA VUNAKA (Pitomača, 1925.- Zagreb, 2000.) koji je pisao radijske drame i igrokaze, 1957. objavio samostalnu pjesničku zbirku *"Ptica i noć"*, a za svoj filmski opus kao scenarist i redatelj nagrađen je s 25 najviših međunarodnih nagrada, u podravskim književnim krugovima do nedavno nije bio poznat, a nekoliko kajkavskih pjesama objavljeno je u časopisu "KAJ", 3/2000., povodom njegove smrti.

PODRAVINO MOJA MILA

Strina navek pripoveda kak se nesem štel
roditi.
Mater so mi v kropu parili i vroče čerepe
na križnice pritaplali.
Ne išlo.
Sakaj so ž nom spravljali. Na zemlenom podu
so ju gneli. Ne išlo.
Mene so nadudjali: Zlatica naša, ajda, no,
boš žišel dok neso doktora zazvali.

Komaj me je spoknol. Vele da sam na zemlo
opal.
vezdaj si mislim morti sem znal kam dojem:
V bokčijo.
Jena kravica, dva pajcoka i nekaj piščokov.
Dece puna iža.
Sejeno ne bi štel da me je druga mater
rodila.
I da sem na drugo zemlo opal.

* Mara Matočec napisala je samo dvije kajkavske pjesme prije Karlovčana: 1930. "Otpri, dekle, oblok mali" i 1936. objavljenu "Narodnu" (prema izboru i bibliografskoj zabilješci dr. Mire Kolar-Dimitrijević u monografiji "Mara Matočec", Dr. Feletar, Koprivnica-Zagreb, 1993.) i time nije posebno utjecala na razvoj kajkavske lirike u Podravini, mada elemenata kajkavskog izraza ima i u njezinim proznim djelima.

* I posljednje antologijsko izdanje, "RIEČI SA ZVIRANJKA", Antologija moderne kajkavske lirike 20. stoljeća JOŽE SKOKA (Tipex, Zagreb, 1999.) donosi nabrojene pjesme G. Karlovčana, a od autora đurđevačkog književnog kruga zastupljeni su još I. Golub četirima pjesmama iz "Kalnovečkih razgovora" te pj. V goricaj i Zbogom; M. Dolenc Dravski pjesmama Moja Podravina, Vreme, Ravnica, Ivanjska iskrica, Krunski svedok i Nazaj ne moči; D. Britvić pjesmama Matičnjak, Prepelčev sprevod, Bele meglina, megle meglene, Popevka domača, Oko jene hiže navek ftiči lete i Luč i steza; Božica Jelušić pjesmama Reči koje sem biležila f kmici, Duša je jedna dodrta hiža, Dnevi nazrmani v zlizano čislo, Jogenj f polju, Jezuš ide spod dundače, Horvatski Jezuš, Pozoj, Nočna steza i Tanec i Zdravko Seleš pjesmama Čuti je reč tursko, Lampašnosec i 3. i 7. pj. iz "Elegija Sigismunda Ernušta".

* Opširnije o P. Grcku vidi u Z. Seleš: "Podravska arkadija Petra Grkca", Podravski zbornik 1998.-1999.